

Obnovljeni grad Turjak je odprl svoja vrata

31.8.2026 - | gov.si

Obnovljeni Grad Turjak je 27. avgusta odprl svoja vrata. Ministrica dr. Ignacija Fridl Jarc je ob slovesnem odprtju med drugim povedala: »Priče smo trenutku, ko je slovenski narod končno kot del svoje usode sposoben sprejeti tako svetle kot temne plati lastne zgodovine in jih brez ideoloških obtoževanj ali enostranske politične cenzure kot spomin in opomin prenesti prihodnjim generacijam.«

Ministrstvo za kulturo je za celovito obnovo gradu Turjak namenilo 13,3 milijona evrov.

Začetki projekta obnove segajo v pripravo slovenskega Načrta za okrevanje in odpornost po obdobju pandemije, ko sta takratni minister dr. Vasko Simoniti in takratna državna sekretarka dr. Ignacija Fridl Jarc izkoristila priložnost, da država s pomočjo evropskih sredstev obnovi nekaj najpomembnejših spomenikov kulturne dediščine. Med njimi je mesto dobil tudi grad Turjak – eden najpomembnejših gradov na Slovenskem, simbol bogate zgodovine, kulture in identitete našega prostora.

Slavnostni govornik odprtja je bil predsednik vlade Janez Janša. V svojem govoru je poudaril, da z obnovo Turjaku ne vračamo le nekdanjega sijaja, temveč tudi življenje kraju, ki je skozi stoletja pomembno zaznamoval slovenski in širši srednjeevropski prostor. Spomnil je na njegovo povezanost z rodbino Auersperg oziroma Turjaškimi ter na pomembno vlogo gradu v slovenski zgodovini. Pomemben del govora je namenil tudi turjaški tragediji septembra 1943 in usodi branilcev gradu. Poudaril je, da mora biti Slovenija sposobna odkrito pogledati tudi v najtežja poglavja svoje preteklosti, pri čemer soočenje z zgodovino ne sme temeljiti na sovraštvu ali maščevanju, temveč na resnici, pravičnosti in odpuščanju. »Ne spominjamo se zato, da bi iz roda v rod prenašali sovraštvo. Spominjamo se zato, da se zlo ne bi ponovilo,« je poudaril predsednik vlade.

Ministrica za kulturo dr. Ignacija Fridl Jarc: »Danes si na gradu Turjak podajata roko preteklost in prihodnost, podajata si roke rodbina Auersperg, ki je v teh krajih stoletja izpisovala velike zgodovinske trenutke, in država Slovenija, ki je poskrbela, da je po desetletjih propadanja grad Turjak znova celovito obnovljen. Morda se še ne zavedamo, da smo s temi sklenjenimi dlanmi priče prav tako velikemu trenutku slovenskega naroda, kakor so se v teh prostorih rojevali v minulih stoletjih.«

Na novinarski konferenci pred odprtjem predstavniki slovenskih in evropskih institucij, brez katerih obnova gradu ne bi bila mogoča.

Vodja predstavništva Evropske komisije v Sloveniji dr. Jerneja Jug Jerše: »Grad Turjak je eden izmed 17 kulturnih spomenikov, katerih obnovo Slovenija sofinancira s pomočjo sredstev iz Mehanizma Evropske unije za okrevanje in odpornost v skupni vrednosti 42 milijonov evrov. Slovenija je od dodeljenih dveh milijard evrov sredstev iz mehanizma do danes prejela že 1,81 milijarde evrov oziroma 87 odstotkov. Okoli tri četrtine teh sredstev je nepovratnih. Slovenija je bila v teh letih med vodilnimi oziroma najhitrejšimi državami članicami po črpanju razpoložljivih sredstev iz mehanizma.«

Direktor Urada za okrevanje in odpornost mag. Josip Mihalic: »V zadnjih mesecih spremljamo zaključek številnih projektov, ki smo jih v Sloveniji uresničili s podporo evropskih sredstev za

okrevanje in odpornost po pandemiji covid-19. Po celotni Sloveniji so bili izvedeni številni projekti, ki neposredno ali posredno vplivajo na kakovost bivanja državljanek in državljanov. Obsežen del razpoložljivih sredstev za okrevanje in odpornost je država namenila tudi izvedbi projektov na področju kulture.«

Vodja projektiranja in odgovorna arhitektka, Projekt d. d. Nova Gorica, Teja Savelli: »Obnova gradu Turjak je tokrat prvič zaobjela tudi funkcionalno prenovo palacija in bastije ter ureditev grajskega parka, s čimer je grad po več kot osemdesetih letih danes celovito prenovljen. Temeljila je na načelu minimalnega poseganja v ohranjene historične dele spomenika in na prezentaciji dediščine v njeni čim bolj avtentični pojavnosti. S takšnim pristopom smo ohranili značaj posameznih faz stavbnega razvoja, tako romanskih zametkov palacija kot poznejših, bolj stilsko dovršenih prezidav in dozidav. Novi posegi so se podrejali kakovostnim historičnim prvinam in se jim prilagajali. Materialnost, barve in obdelave novih intervencij črpajo navdih iz ohranjenih izvirnikov in historičnih virov. V palacijo smo obudili motiv lesenih stenskih oblog in kasetiranih parketov, ki so krasili sobane bivalnega dela gradu; novo glavno stopnišče je v celoti izvedeno v kamnu. Srednjeveška bastija je namesto lesenih stopnic in galerij dobila nove v kortenu, katerega patina povzema videz lesa.«

Z današnjim dnem bo grad Turjak, ki je v lasti Republike Slovenije, odprt za javnost za izvajanje muzejske neprofitne dejavnosti na področju kulture. Odprtje gradu za javnost je namenjeno zagotavljanju širše dostopnosti kulturne dediščine in uresničevanju načela *Kultura za vsakogar*. Da bi zagotovili čim širšo dostopnost kulturne dediščine se za vstop na grad Turjak vstopnina ne bo zaračunavala.

Grad bo za javnost odprt vsak petek, soboto in nedeljo med 10. in 17. uro. Na podlagi evidentiranega interesa obiskovalcev bo naknadno organizirano tudi vodenje po gradu v dopoldanskem in popoldanskem terminu.

Potek prenove gradu Turjak

Ministrstvo za kulturo je med letoma 2022 in 2026 izvedlo enega največjih projektov obnove kulturne dediščine v Sloveniji. Celovita obnova je zajela severni trakt oziroma palacij, bastijo in notranje grajsko dvorišče, pristavo oziroma nekdanji lovski dom, ruševine konjušnice ter energetske obnovo južnega in zahodnega trakta. Urejene so bile tudi parkovne površine in poti, projekt pa je ob obnovi kulturnega spomenika omogočil tudi razvoj novih kulturnih, turističnih, gostinskih in nastanitvenih dejavnosti.

Grad Turjak bo po prenovi postal živ kulturni prostor. V njem so urejeni razstavni in prireditveni prostori, prostori za različne kulturne in družabne dogodke, kavarna, grajska krčma in drugi gostinski prostori ter nastanitvene zmožljivosti. V severnem traktu je urejenih 29 ležišč, v pristavi pa dodatnih 30 ležišč, namenjenih predvsem obiskovalcem kulturnih in izobraževalnih programov.

Pomemben del prenovljene podobe gradu predstavlja tudi nova stalna razstava, ki bo s sodobnimi muzejskimi pristopi predstavila slovensko zgodovino skozi zgodbo rodbine Auersperg, ene najstarejših in najvplivnejših plemiških rodbin na Slovenskem, katere domicil je bil prav Grad Turjak. Razstava obiskovalce vodi od prihoda prvih Turjačanov na Dolenjsko v času visokega srednjega veka do odhoda rodbine z gradu leta 1943, hkrati pa bo imela pomembno izobraževalno vlogo za šolske skupine in širšo javnost.

Obnova gradu Turjak je tako pomembno prispevala k ohranjanju kulturne dediščine, obenem pa je ustvarila pogoje za njegovo sodobno uporabo ter razvoj kulturnih, izobraževalnih in turističnih vsebin. Prenovljeni grad bo s svojimi programi in novimi vsebinami prav gotovo ponovno postal eno pomembnejših kulturnih in zgodovinskih središč v Sloveniji.

Vrednost celotne investicije znaša 13.268.695,75 evra. Ministrstvo za kulturo je za obnovo gradu Turjak iz evropskega Načrta za okrevanje in odpornost zagotovilo 10.175.419 evra, 2.091.159,17 evra iz lastnega proračuna, iz Podnebnega sklada pa še 1.002.117,58 evra.

Pomen gradu Turjak

Grad Turjak je več izjemno pomemben kulturni spomenik. V njem se prepletajo stoletja slovenske in srednjeevropske zgodovine. V virih je prvič omenjen leta 1220, skozi stoletja pa je bil sedež in reprezentativni dom rodbine Turjaških oziroma Auerspergov, ene najvplivnejših plemiških rodbin na Slovenskem. Turjaški so pomembno zaznamovali zgodovino prostora kot deželni veljaki, vojskovodje, podporniki reformacije in diplomati. Po potresu leta 1511 je grad dobil mogočno renesančno utrdbeno podobo z vzhodno bastijo, ki še danes priča o njegovem obrambnem pomenu.

Grad Turjak je bil med drugo svetovno vojno močno poškodovan, po vojni pa je bil več desetletij ogrožen zaradi propadanja. Leta 1960 je bil uvrščen med ogrožene spomenike, sledila pa so desetletja postopne obnove in nujnih zaščitnih del. Leta 1999 je bil razglašen za kulturni spomenik državnega pomena. Med letoma 2004 in 2006 sta bila obnovljena zahodni in južni trakt, takrat so na gradu zaživele razstavne, prireditvene in gostinske vsebine. Celovita prenova, zaključena leta 2026, pa gradu vrača njegovo celovitost in mu odpira novo življenje kot prostoru dediščine, kulture, turizma, bivanja, srečevanja in doživetij.

Prenovljeni Turjak tako povezuje svojo bogato preteklost s sodobno rabo. Palacij, bastija, grajsko dvorišče, parkovne površine, nekdanji lovski dom in konjušnica tvorijo celoto, v kateri se prepletajo muzejske in razstavne vsebine, kulturne prireditve, nastanitve, gostinska ponudba ter nova doživetja za obiskovalce. Grad s tem ponovno postaja pomembno kulturno in turistično središče ter prostor, kjer zgodovina ni le ohranjena, ampak tudi živi.

<https://www.gov.si/novice/2026-08-31-obnovljeni-grad-turjak-je-odprl-svoja-vrata>